

LICHT STRAALT

Het is niet zelden de sluitpost van de verbouwing: verlichting. Dom, dom, dom. 'In het plafond gebouwde spots zijn een gepasseerd station.' Lichtadviseur Willem Mannesse over de basisfouten en basisregels van licht in huis.

Loodgieter, timmerman, schilder: wie zijn huis verbouwt weet de meeste specialisten wel te vinden. Als alles klaar is komt er soms zelfs een interieurstylist of -adviseur aan te pas. Maar het licht? Dat kopen we pas als de hele verbouwing achter de rug is. 'Zonde', zegt Willem Mannesse (47), die al twaalf jaar lichtadvies geeft. 'Want dan is het vaak al te laat. In het plafond gebouwde spots zijn dan al een gepasseerd station.'

Mannesse, van oorsprong elektrotechnicus, noemt zichzelf lichtcoach. Hij adviseert bedrijven en particulieren over hoe ze hun huizen, kamers en kantoren zo goed en mooi mogelijk van licht kunnen voorzien. Om zijn uitgangspunten inzichtelijk te maken, werpt hij een kritische blik op mijn Amsterdamse driekamerappartement.

Om direct maar met een belangrijke regel te beginnen: nooit zomaar een mooie lamp kopen. Mannesse noemt het een beginnersfout. 'Wacht ermee. Kijk eerst goed naar de ruimte. Waaraan heb je behoefte?' Hij wijst naar het schilderij dat in de zithoek hangt. 'Zonde om een mooi kunstwerk in het donker te laten hangen.' Door er een spotje op te richten, komt het beter tot zijn recht. Dit zogeheten accentlicht moet dienstbaar zijn, vindt Mannesse. 'Het armatuur moet niet de aandacht opeisen. En het is zeker niet de bedoeling om van het huis een galerie te maken. Dus niet alle schilderijen en foto's belichten.' En behalve kiezen moet ik ook op de 'bundelbreedte' letten. 'Als het licht te diffuus is, verdwijnt het effect.'

Zijn hoofd draait naar een lege hoek naast de eetkamertafel. 'Elk huis heeft wel zo'n vergeten hoek', zegt Mannesse. Die donkere plekken zorgen ervoor dat een ruimte kleiner lijkt. 'Een wandlamp kan oplossing bieden. Bij dit type sfeerverlichting mag het armatuur juist wel opvallen. Net als een mooie stoel heeft het een decoratieve meerwaarde.'

Bepaal wat je met de ruimte wilt en pas daar het licht op aan. Klinkt simpel. Een helder werklicht bij het bureau en sfeerverlichting voor intimiteit in de slaapkamer. Maar een eettafel is geen ruimte. En bovendien gebeurt daar zo'n beetje alles aan. Romantische etentjes, werken met een laptop tot God weet wat nog meer. Geen probleem voor Mannesse: 'Plaats overal een dimmer in. Dan kun je het licht aan de activiteit aanpassen.' En aan de leeftijd van het bezoek: iemand van 65 jaar heeft 3,5 keer zo veel licht nodig als iemand van 25 jaar.

En voor de eettafel lamp zelf geldt: de hoogte is belangrijk. Mijn lamp hangt te laag. De norm is 70 centimeter boven het tafelblad. Bij een kleinere afstand kijk je van onder in de lamp, wat niet fijn is voor je

ogen. Een te grote afstand oogt merkwaardig. Mannesse: 'Zwevend in de lucht komt de lamp dan los van de tafel te hangen.'

De grootte van het armatuur is evenzo van belang; die moet zich verhouden tot het formaat van de tafel. En de lengte van een tafel bepaalt de hoeveelheid lampen. Mannesse: 'Boven een tafel van 3 meter kun je beter drie plafondlampen hangen dan één grote kroonluchter van anderhalve meter doorsnee. Dat benadrukt de lengte veel mooier.'

Licht komt pas tot zijn recht als het reflecteert. Een vloerlamp voor een donker raam heeft minder zin dan wanneer je hem naast een lichte muur zet. Reflectie van lampen in het televisiescherm wil je daarentegen juist voorkomen. 'Laat daarom licht op de wand achter de televisie schijnen.'

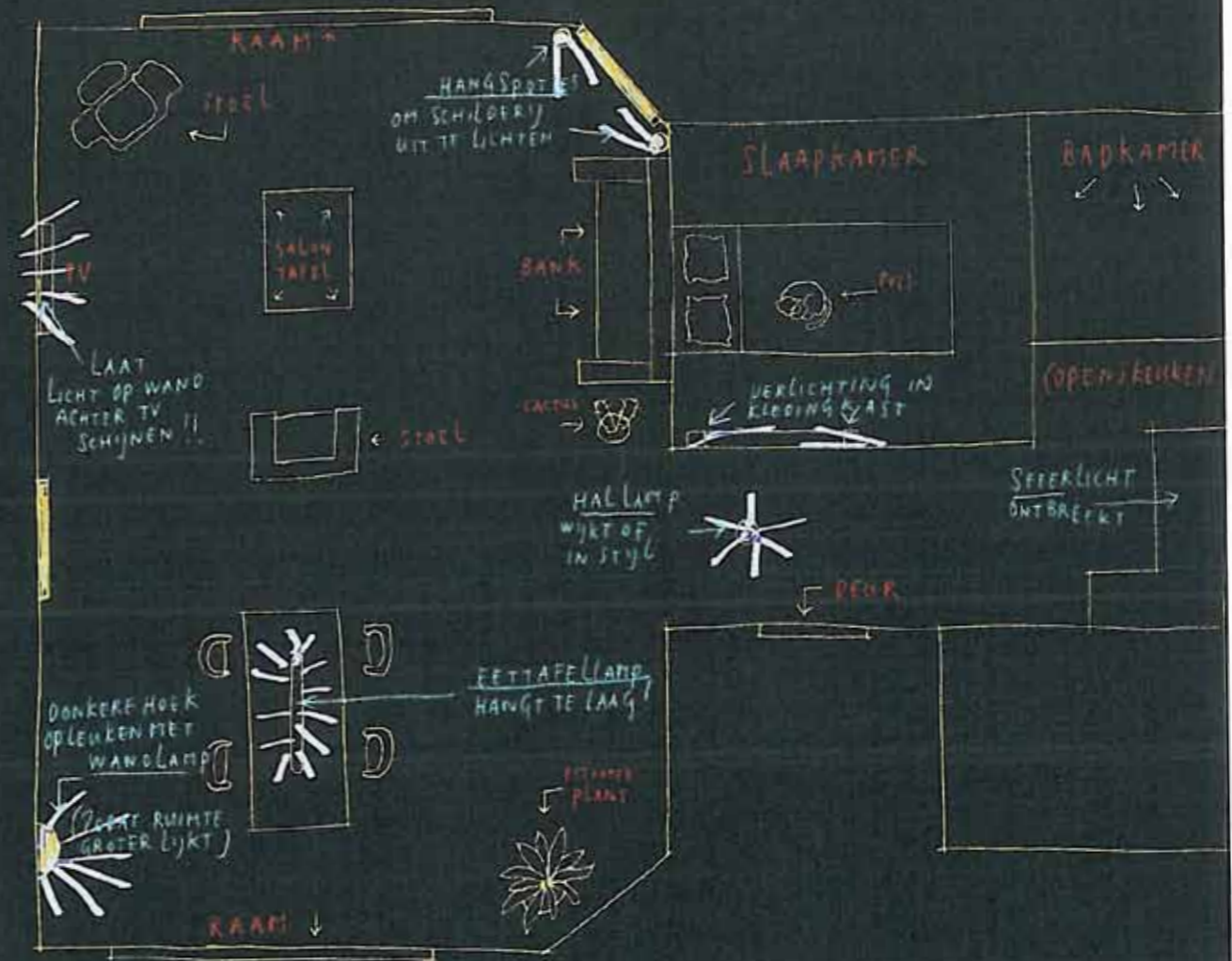
Met deze laatste tip houden we de huiskamer voor gezien en is de slaapkamer aan de beurt. 'Vaak is het hier praktisch spots bij de kledingkast te installeren. Handig 's morgens bij het aankleden, als de ander nog wilt doorslapen.' En ja, die ene schakelaar naast de deur is niet voldoende, aldus Mannesse. 'Essentieel is dat je het licht ook vanuit je bed kunt bedienen.' Aha, de beruchte hotelschakelaar - een schakelaar bij de deur en een bij het bed die dezelfde lamp bedienen. 'Als dat te lastig is, bieden twee bedlampjes uitkomst.'

We besluiten met een vluchtige blik in de open keuken. De lichtcoach herkent ook hier een basisfout. Dat in een keuken fel werklicht volstaat, is volgens hem een misvatting. Er moet ook sfeerverlichting zijn. 'Wanneer je klaar bent met koken, moet je je open keuken kunnen aanpassen aan de huiskamer. Je moet je er ook prettig voelen met een wijntje.'

Tot slot toch nog iets over de woonkamer. Of eigenlijk meer over de lichttrend in het algemeen. Waar mensen voorheen vaak voor veilige symmetrie kozen, zoals twee lampen aan weerszijden van de bank, wordt er tegenwoordig meer geëxperimenteerd. In de woorden van Mannesse: 'Je wilt een beetje spanning in de ruimte creëren.' Daarom is 'verlichting met een industriële touch' populair. 'Retrosots die grof en groot zijn in plaats van het standaardraaitje met kleine spots.' Maar, benadrukt hij bij het verlaten van mij huis: 'Verlies daarbij nooit je eigen stijl uit het oog.' Iets wat hier blijkbaar wel is gebeurd: een opgeplakt plafondornament, nog van de vorige bewoner, tegen een verder strak wit plafond, met daarop een rechthoekig lampje. Het contrast is te groot. Zoals Mannesse zegt: 'Een mix van stijlen kan leuk zijn, maar je moet wel de synergie in de ruimte behouden.' <

www.willemverlicht.nl

NOOIT VANZELF

GROEN LICHT

De ledlamp is beetje bij beetje de gloeilamp aan het inhalen. Toch heeft deze duurzame verlichting nog wel zijn beperkingen, zegt lichtdeskundige Willem Mannesse. 'Sfeerverlichting voor decoratief gebruik laat nog te wensen over, omdat er minder kleurvastheden mogelijk zijn. Te kille licht is vaak het oordeel. Ook zijn lang nog niet alle ledlampen dimbaar. Dat maakt de ledlamp - die gemiddeld tien

keer zo duur is als een gloeilamp maar wel 85 procent zuiniger in energieverbruik - juist geschikt voor ruimten waar sfeer en dimmen minder belangrijk zijn. Denk aan tuin, badkamer en wc. Een spaarlamp in toilet of badkamer is juist weer niet handig, in verband met de 1 minuut durende opstarttijd. 'Dit zijn ruimtes waar een lamp steeds korte tijd brandt. Het vele schake-

len zorgt voor een kortere levensduur van de lamp.' Omdat zo bang zijn dat de ouderwetse gloeilamp binnenkort niet meer te krijgen is, slaan veel mensen aan het hamsteren. Niet nodig, volgens Mannesse. 'Het is de bedoeling dat er voor elke gloeilamp een vervanger op de markt komt, zodat je het armatuur kunt blijven gebruiken.'